

Examenul de bacalaureat național 2018

Proba E - b)

Limba și literatura maghiară maternă

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;

Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Variantă 10

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

b. A vershelyzet és beszédhelyzet sajátosságai

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz (Pl. Két ember érzelmi közeledését a gondoskodás gesztusai fejezik ki, monologikus vallomás, megszólítottja a kedvese, a vers beszélője egy gondoskodó nőalak – „*melegben levethesz nyakkendőt, gallért*”) 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszádra 1 pont.

a. A költemény képeinek értelmezése

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz (Pl. Egyszerűsége, puritán életmódra való utalás, az életkörülmények egyszerűségének és az érzések tisztaságának, egyértelműségének párhuzama, a (szeretet)éhség motívumának értelmezése) 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszádra 1 pont.

c. Az ismétlés jelentésképző szerepe

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz (Pl. Keretbe foglalja a verset, fokozás: konkrét helyzet/drámaiság, előkészíti a vers csattanószerű zárlatát) 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszádra 1 pont.

d. A zárlat értelmezése

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz (Pl. a szeretethiánytól való félelem, a valahová való tartozás igényének megfogalmazása) 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszádra 1 pont.

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 5 pont
Összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás, nyelvhelyesség

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

a. Információk azonosítása a szövegben

5 pont

b. Információk azonosítása a szövegben

5 pont

c. A kommunikációs funkció (ismeretközlés) felismerése (2 pont), indoklás (3 pont)

5 pont

d. A tartalmi követelmények betartása

5 pont

A véleménykifejtés követelményeihez való igazodás

5 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvhelyesség, helyesírás

5 pont

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

Probă scrisă la limba și literatura maghiară maternă

Variantă 10

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Barem de evaluare și notare

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

a. a választott dráma műfajának jellemzői

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont (pl. *Katona*: tragédia, konfliktusos, középpontos/ nemzeti, történelmi dráma; drámavilágában sok minden „megtörtént” már a drámai cselekmény megkezdődése előtt; ezeket a szereplők monológjaiból és dialógusaiból tudjuk meg: pl. Endre: felesége által irányítható, a háborús helyzetnek ő is okozója; Bánk: féltékeny, megmentették Melinda családját, Tiborc mentette meg életét; drámai alaphelyzet: Előversengésből, az első, a második szakasz párbeszédeiből ismerjük meg – Endre király Galíciában hadjáratot vezet, Bánk bán az országot járja; bár nádorként a hatalom letéteményese, távollétében Gertrudis királyné a magyar nemeseket háttérbe szorította, és a merániakat vagyoni, illetve politikai előnyökhöz juttatta; a magyar nemesség megosztott: királyné kiszolgálói, Petur bán vezetésével pártütők, Petur titokban hazahívatta Bánkot; Ottó, Gertrudis öccse szemet vetett Bánk feleségére, Melindára; az udvari erkölcs megromlott; pazarló mulatozás – az országban nyomorog a nép; magában hordozza a konfliktus kialakulását, határhelyzet; öt szakasz, magánéleti, közéleti szál; szakaszokon belül idő és tér egysége; történelmi idő, múlt – jelen; éjszaka motívum; drámai nyelv többszólamúsága; *Madách*: romantikus drámai költemény, kétszintes dráma, filozófiai kérdések: boldogság-, az élet értelmének keresése; tér- és időszerkezet: kétszintes dráma, normaadó, normakövető, földi tér – transzcendens, mitikus, tapasztalaton túli, a cselekmény a két szint határán játszódik; *Madách*: drámai szituáció: a világ teljessége, ellentétek harmóniája – diszharmóniája, Úr – Lucifer vitája; keretszerkezet, álomszínek, történelmi és utópisztikus színek; álom az álomban; tézis - antitézis - szintézis; mitikus, ciklikus idő, múlt - jelen - jövő; elindulás – visszatérés, beavatás, végesség - újrakezdés; *Örkény*: későmodern, abszurd, groteszk, középpontos dráma; több nap, zárt tér, keretszerkezet; szerkesztés kulcskérdése: mikor értesüljön a néző a halálhírről, első rész vége; sokkhatás, abszurd felerősödése; nyitott vég; drámai szituáció: Mátraszentannára a második világháború idején Tótékhoz megérkezik szabadságra a fiúk parancsnoka, az Őrnagy; Tóték úgy képzelik, hogy Gyula élete csakis attól függ, hogy az Őrnagy, aki nincs jó idegállapotban, jól érzi-e magát náluk két hétig vagy sem; ettől kezdve minden ennek a célnak rendelődik alá; függőség alaphelyzete; előrevetíti a konfliktuslehetőséget, s Tót és családja közti viszony megváltozását), érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

b. a dráma konfliktusrendszere

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont (pl. *Katona*: a drámai konfliktus is összetett; Bánkot magánemberként/férj és közemberként/nádor is érintik a történetek. Ezt a kettősséget a dráma címe is kifejezi. A hatalmi rend következtében a drámai cselekményt létrehozó-mozgató viszonyváltás csak Gertrudis és Bánk között játszódhat le, mert bennük egyesül a közéleti és a magánéleti szál. Bánknak az I. szakasz végén választania kell Melinda oltalmazása, a palotában maradás, és a haza oltalmazása, a Peturnál gyülekező pártütők lecsillapítása között. A döntéshelyzet, illetve Bánk döntése határozza meg a tettvéltássorozat lehetséges lefutását; majdnem minden szereplő konfliktusba kerül egymással; Ütköző szolidaritások és nyelvek drámája; *Madách*: Úr – Lucifer, Ádám – Lucifer; optimizmus – pesszimizmus, a történelmi színek alapkonfliktusa az Ádám képviselte nagy, szent eszmék, és az eszméket eltorzító kor között is feszül; Ádám eszméinek kudarca több szempontból is szükségszerűek: Lucifer által manipulált álmot álmodik; a nagy eszmék ugyan az emberi lényeg isteni részéből teremtnének, de a tökéletlen anyagban testesülnek meg, ezáltal a szellem és anyag küzdelme is megvalósul; *Örkény*: Tót Lajos – Őrnagy; T. a falu zárt világában és családjában a hatalmi hierarchia csúcsán áll, megrendül helyzete az Ő. megérkezésével, aki személyiségénél és társadalmi szerepénél fogva tör a szerepátvételre; Ő. célja: akaratának érvényesítése, összetett eszközökkel manipulál, megaláz; T. önérdeke megbénítja, képtelen valódi drámai konfliktust véghezvinni, a tettekre ellentettekkel válaszolni, menekülési kísérletei, határhelyzet, abszurd/groteszk gyilkosság), érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

c. egyén és hatalom értékrendjének ütközése

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz **5 pont** (pl. *Katona*: Bánk belső, lelki vívódásai, érzelmi-gondolati konfliktusai a magánember és a közember szerep dilemmájából, kettős elkötelezettsége; kitüntetett helyzetben lép elénk: övé a hatalmi-társadalmi rangsorban az uralkodó utáni legfőbb közjogi méltóság, a drámai értékrangsor csúcsán álló jellem, személyiségének meghatározó vonása az emberi teljességre való törekvés, karakterének legfőbb értékei: M. iránti szerelem, a szociális érzékenységgel is párosuló, felelős hazaféltség, a királyhűség és a méltóság, célja nem csupán a kialakult helyzet megszüntetése, hanem egy erkölcsileg magasabbrendű, új értékminőség megteremtése; beszűkült cselekvéstere: a törvényesség keretei között lehetetlen a konfliktus megoldása, tragikuma; *Madách*: az Úr – Lucifer útja; szeretet, küzdés, tagadás; az álomszínekben: eszmék, megvalósulásuk, kudarcuk, csalódás, újrakezdés; hegeli dialektika; az emberpár helyzete a teremtet világban: a Paradicsomban idilli állapot, tökéletes összhang: Teremtő és teremtmény (Isten és ember), természet és ember, férfi és nő között, boldogok, kölcsönös szeretetben élnek, személyiségüket a másokban látják kiteljesedni, az érzelem az Urral való kapcsolattartás eszköze is; a bűnbeeséssel: az emberpár megtagadja teremtmény voltát, fellázad Isten ellen, elutasítja a teremtésben számára kijelölt helyet, alkotójával egy szintre akarja helyezni magát tudásban, halhatatlanságban; a történeti színekben az Istentől való elhagyatottság állapotába kerül, megbomlik létezésének összhangja: a tudás ára a boldogság és a harmónia elvesztése, küzdelmet folytat azért, hogy a teremtést megismételje a történelemben, az utolsó színben Ádám elfogadja teremtmény voltát, ám a lázadással végleg megváltozik az Úrhoz fűződő kapcsolata, a jó és a rossz közötti szabad válsztás a felnőtt ember lehetősége, egyfajta kiegyenlítődés jön létre hit és tudás, tudás és nem tudás, titok között; *Örkény*: harmonikus falu, rend, szokások – háború értékpusztító szelleme, káosz, felfordított világrend – illúzió a visszafordíthatósága; hatalom érvényesítése, erőszak pszichológiája – önérdek, szolgálékúság, méltóság elvesztése; menekülés – lázadás, tett szükségessége, dobozolás motívuma: hasznos, értelmes időtöltés – értelmetlen cselekvés, személyiségromboló hatás), érvényes, de csak részben kifejtett válasz **4 pont**, részben érvényes, kifejtett válasz **3 pont**, részben érvényes, részben kifejtett válasz **2 pont**, kísérlet a válaszáadásra **1 pont**.

d. esztétikai minőségek és jelentésük a drámában

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága **5 pont** (pl. *Katona*: Bánk tragikuma: tájékozatlanság, késleltetett döntések, bánki pozíciójának megrendülése; indulata, saját értékrendjével ellentétesen cselekedett: a nyilvánosság kizárásával és törvénytelenül: vagyis nem nádori méltóságából fakadóan, a jogrend öreként szolgáltatott igazságot, hanem magánügyből, magánemberként, bosszúból; tragikus vétség; Melinda halála, összeomlás; a lefokozott világrend, látszatrend; *Madách*: tragikum, az ember tragédiája: elveszített harmónia, a halál nézőpontjából a tevékeny, küzdelmekkel teli lét értelme kérdőjeleződik meg; az Úr válasza szerint a lét értelme: a tiszta, önérdektől mentes, kötelességtudat által vezérelt cselekvés (küzdés, cél, morál) eszméje; a tagadás útját végig kell járni; újrakezdés hite; *Örkény*: abszurd, groteszk: a szolgálékúság, a dobozolás, a szereplők számára nem abszurd, hiszen reménykednek fiúk jobb sorsában; a nézők szempontjából az, fiúk halálhíre után méginkább, hiszen személyiségük eltorzulásához vezet önnön buzgólkodásuk; groteszk – arány-kérdés: a harmonikus, normális világrend a feje tetejére áll, magas – alacsony; triviális, fatális, infantilis megnyilatkozások, félreértések), érvényes, de csak részben kifejtett válasz **4 pont**, részben érvényes, kifejtett válasz **3 pont**, részben érvényes, részben kifejtett válasz **2 pont**, kísérlet a válaszáadásra **1 pont**.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat

5 pont

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása **5 pont**, összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása **4 pont**, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat **3 pont**, helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat **2 pont**, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, *kísérlet a válaszáadásra* **1 pont**.

Helyesírás, nyelvhelyesség

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.